



Våld i nära relationer 2019

Våld i nära relationer kommer oftare till myndigheternas kännedom

HUVUDFYND

- Enligt Statistikcentralen fick myndigheterna 2019 kännedom om 10 600 våldsbrott i parrelationer eller nära relationer, vilket är 7 procent mer än föregående år.
- I 80 procent av de parrelationer som avslutades med brott mot liv hade det enligt förundersökningen förekommit våld redan tidigare, ofta under en lång tid.
- Enligt den nationella brottsofferundersökningen hade ungefär var fjärde (27 %) av 15–24-åringarna upplevt någon form av fysiskt våld under året, medan andelen i den äldsta åldersgruppen (55–74-åringar) var betydligt lägre (6 %).
- Skyddshemmen hade sammanlagt 5 354 klienter år 2019. Av klienterna var 54 procent vuxna och 46 procent barn. Av de vuxna klienterna var 91 procent kvinnor och 9 procent män. År 2019 ökade antalet klienter med 6 procent jämfört med 2018.

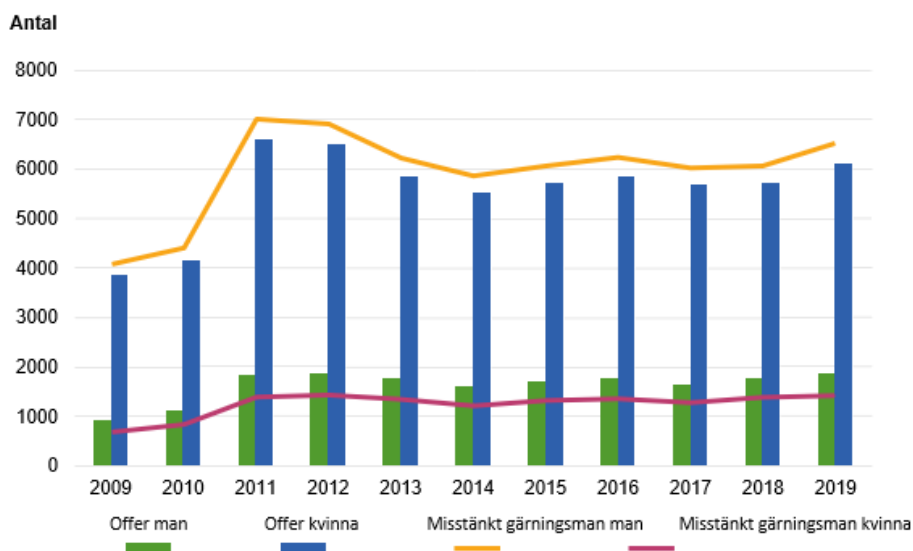
År 2019 ökade våldet i nära relationer som myndigheterna fick kännedom om med 7 procent jämfört med året innan. 20 procent av offren utsattes för våld flera gånger under samma år. Emellertid begicks färre brott mot liv i nära relationer än det föregående året. Minskningen av brott mot liv berodde i synnerhet på att andelen manliga offer minskade jämfört med 2018.

I den nationella brottsofferundersökningen frågas svarspersonerna om deras upplevelser av rädsla för våld i nära relationer samt om upplevelsen om utsatthet under de senaste 12 månaderna. Enligt undersökningen har rädslan för våld i nära relationer varit oförändrad redan i nästan tio år. Förekomsten av upplevt hot och våld i de yngre åldersgrupperna var dock klart högre än i de äldre åldersgrupperna.

Denna statistikrapport samlar statistik- och forskningsdata om våld i nära relationer i Finland för 2019. Våld i nära relationer beskrivs för det första genom att granska antalet offer för våld i nära relationer som kommit till myndigheternas kännedom samt antalet offer som analyserats i systemet för uppföljning av för brott mot liv. För det andra sammanställer rapporten information om förekomsten av våld i forskningen kring offer. För det tredje innehåller rapporten information om antalet klienter inom specialtjänster avsedda för offer för våld i nära relationer och om verksamhetsmodeller för identifiering av våld i nära relationer.

I denna rapport publiceras för första gången statistik från multiprofessionella riskbedömningsmöten, det vill säga MARAK-arbetsgrupperna, som tagits fram för att hjälpa offer för allvarligt våld i parrelationer. Den föregående statistikrapporten om våld i nära relationer publicerades för två år sedan och avsikten är att upprepa rapporteringen med några års mellanrum.

Figur 1. Våld i hemmet och våld i nära relationer enligt offrets kön, offer och misstänkt gärningsmän över 18 år, åren 2009–2019



Innehållsförteckning

Våld i nära relationer 2019

Våld i nära relationer kommer oftare till myndigheternas kännedom

HUVUDFYND

Våld i nära relationer som kommit till myndigheternas kännedom

Om definitionen av våld

Våld i nära relationer i myndigheternas brottsstatistik

Minderåriga offer

Myndiga offer

Återkommande våld i hemmet och våld i nära relationer

Andelen av våld i nära relationer vid brott mot liv

Förekomsten av våld i nära relationer på basis av offerundersökningar på befolkningsnivå

Våld i nära relationer i den nationella brottsofferundersökningen

Våld i nära relationer inom specialtjänsterna

Skyddshemstjänster

Nollalinjen

HUS Seri-stödcenter

Övriga Seri-stödcenter

MARAK-arbetsgrupperna

Författarna till statistikrapporten om våld i nära relationer 2019

Begrepp och definitioner

Kvalitetsbeskrivning (FOS)

Om definitionen av våld

Enligt WHO:s definition är våld avsiktligt utövande eller hot om att utöva makt, kontroll eller fysisk kraft mot en annan människa eller människogrupp, som leder eller kan leda till uppkomst av fysisk eller psykisk skada, till att utvecklingen blir störd, till försummelse av de grundläggande behoven eller till döden.

Våld är ett mångbottnat fenomen och resultat av en komplicerad samverkan mellan individuella, sociala, kulturella och miljömässiga faktorer som har med relationerna mellan människor att göra.

Våld kan också klassificeras på olika sätt, till exempel enligt olika typer av relationer eller olika uttrycksformer av våld.

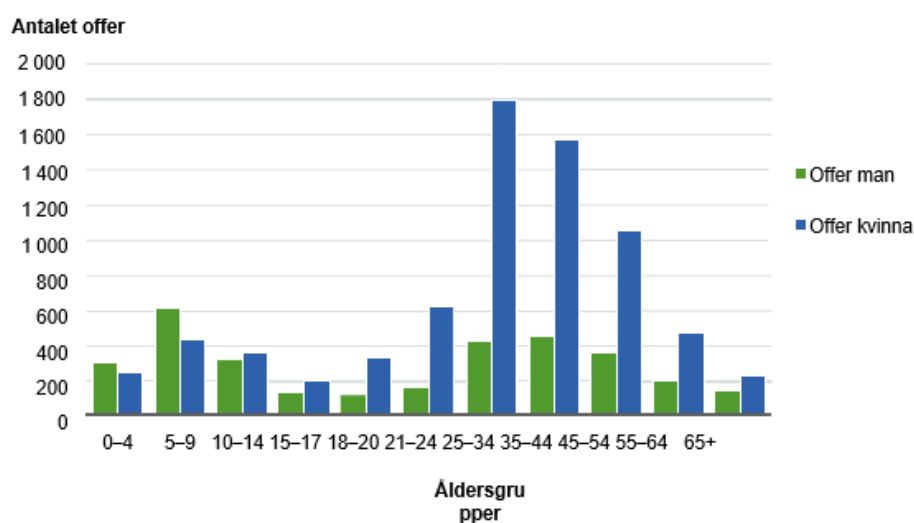
Våld i nära relationer som kommit till myndigheternas kännedom

Våld i nära relationer i myndigheternas brottsstatistik

Enligt Statistikcentralen¹ fick myndigheterna 2019 kännedom om 10 600 våldsbrott i parrelationer eller nära relationer, vilket är 7 procent mer än föregående år.

75 procent av offren för våld i parrelationer och nära relationer var vuxna. 24,6 procent av offren var barn och i 0,3 procent av fallen var åldern okänd. 78,2 procent av alla misstänkta gärningsmän var män. Statistiken omfattar endast de fall som kommit till myndigheternas kännedom. Långt ifrån allt våld i hemmet och våld i nära relationer anmäls till myndigheterna.

Figur 2. Våld i nära relationer som kommit till myndigheternas (polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet) kännedom enligt offrets kön och ålder 2019



Minderåriga offer

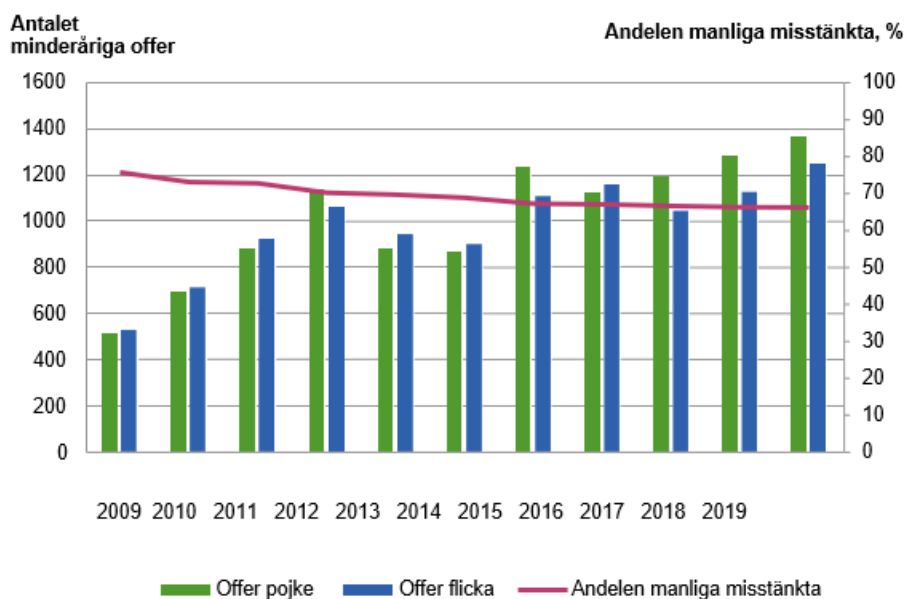
I 96 procent av fallen vid våld i hemmet och våld i nära relationer var gärningsmannen myndig.¹ I 65 procent av fallen där vuxna utövade våld mot minderåriga barn under 2019 var gärningsmannen en man. Mäns andel som gärningsmän har minskat med 10 procent under det senaste decenniet.

Våld i hemmet och våld i nära relationer som föräldrarna utövar mot sina barn som statistikförs har ökat. År 2019 fick myndigheterna kännedom om 2 600 fall där föräldrarna utövade våld mot sina barn, vilket är 24,3 procent av allt våld i hemmet och våld i nära relationer som kommit till myndigheternas kännedom. Jämfört med år 2018 är ökningen 200 fall.

Av de minderåriga offren var 52,2 procent pojkar. Pojkarnas andel av offren har ökat med några procentenheter sedan 2009. Av offren under 10 år är strax under 60 procent pojkar. Flickornas andel ökar när offret blir äldre: Av 10-14-åringarna är redan drygt 50 procent och av 15-17-åringarna drygt 60 procent flickor.

¹ [Statistikcentralen. FOS: Statistik över brott och tvångsmedel.](#)

Figur 3. Våld i hemmet och våld i nära relationer enligt offrets kön, offer under 18 år, åren 2009–2019



Myndiga offer

Av offren för våld i hemmet eller i nära relationer var 7 900 procent vuxna personer. 75,4 procent av alla offer var vuxna. Drygt hälften av dem var 25–44 år gamla. Av offren var 76,8 procent kvinnor. Kvinnornas andel har sedan 2009 minskat med knappt 5 procentenheter. Av de misstänkta gärningsmännen i sin tur var 82,2 procent män. Andelen manliga misstänkta har minskat med knappt 4 procentenheter sedan 2009. I en tredjedel av fallen fall där offret var en man var också den misstänkta gärningsmannen en man. På motsvarande sätt var i fråga om kvinnliga offer var endast i 4 procent av fallen också den misstänkta gärningsmannen en kvinna.

År 2019 inträffade hälften av fallen med våld i hemmet och våld i nära relationer mellan makar och sambor. Andelen av våld i hemmet och våld i nära relationer mellan makar och sambor ökade med en procentenhet jämfört med året innan. I 58 procent av fallen förekom våld mellan makar och i 42 procent av fallen mellan sambor. Andelen våld mellan makar har under tio års tid minskat med 4 procentenheter. Gärningsmannen är offrets nuvarande maka eller sambo i cirka 40 procent av fallen när offret är en man och i strax över hälften av fallen när offret är en kvinna. (Se figur 1)

Återkommande våld i hemmet och våld i nära relationer

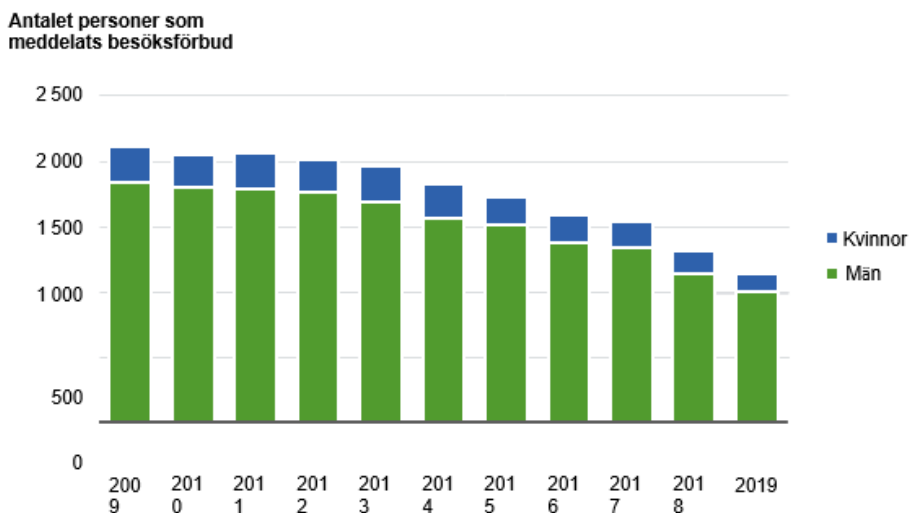
År 2019 fick myndigheterna kännedom om 10 600 fall av våld i hemmet och våld i nära relationer med 8 000 individuella offer.² Av offren var 1 700 individer, det vill säga 20 procent, personer som utsattes för våld i hemmet och våld i nära relationer fler än en gång under 2019. Antalet vuxna offer för återkommande våld var 1 500, och över 90 procent av dessa var kvinnor.

År 2019 hade endast knappt 100 personer bland offren för våld i nära relationer ett gällande besöksförbud. I knappt 200 fall hade gärningsmannen tidigare haft besöksförbud gentemot offret och likaså i knappt 200 fall meddelades gärningsmannen ett nytt besöksförbud gentemot offret under 2019.

Antalet tillfälliga besöksförbud utfärdade av polisen och besöksförbud som meddelats av tingsrätterna har minskat under de senaste åren. År 2019 meddelades besöksförbud 1 139

gångar. I 88 procent av fallen meddelades besöksförbudet till en man. Av dem som skyddades genom besöksförbud var 71 procent kvinnor.

Figur 4. Antalet personer som meddelats besöksförbud 2009–2019



Andelen av våld i nära relationer vid brott mot liv

Brott mot liv i parrelationer och nära relationer

Enligt den nationella uppföljningen av brott mot liv³ dödades år 2019 sammanlagt 29 personer i parrelationer och nära relationer. Dessa personer utgjorde 36 procent av alla offer för brott mot liv. Antalet var betydligt mindre än år 2018, då antalet offer var 38. Antalet var också mindre än det årliga genomsnittet under de tio föregående åren, 32.

² [Statistikcentralen.FOS: Statistik över brott och tvångsmedel.](#)

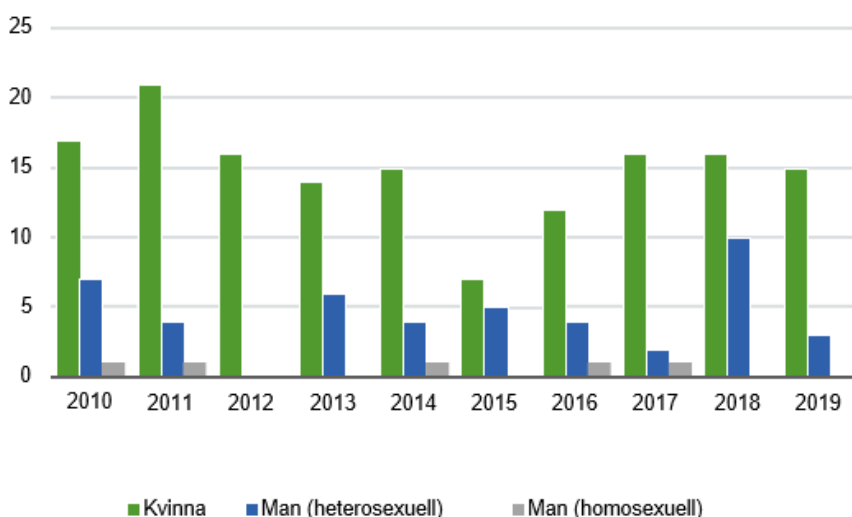
³ Uppföljningen av brott mot liv är en forskningsdatabas som upprätthålls av Institutet för kriminologi och rättspolitisk vid Helsingfors universitet och Polisstyrelsen. Databasen innehåller information om brott mot liv och karaktären hos dessa brott. I databasen ingår de brott som polisen har utrett i Finland under brottsbeteckningarna dråp, mord, dråp under förmildrande omständigheter samt barnadrap och under de kombinerade brottsbeteckningarna misshandelsbrott och dödsvållandebrott. Brotten registreras i databasen när polisundersökningen har avslutats. Försök till brott mot liv registreras inte i databasen. Mer information finns i Översikten över brott mot liv 2019 (på finska).

Dråp i parrelationer

År 2019 dödades sammanlagt 18 personer, 15 kvinnor och tre män i samband med brott mot liv i parrelationer. Dessa siffror innefattar även fall där gärningsmannen har varit en tidigare make/maka eller partner. Under de senaste åren har det skett positiv utveckling vad gäller dråp i parrelationer, framför allt i de fall där offret är en kvinna. Under åren 2010–2019 minskade det årliga antalet dråp i parrelationer med drygt 20 procent: under decenniets första hälft var antalet offer i genomsnitt 17 och under decenniets senare hälft 13. Det årliga antalet dråp i parrelationer där offret var en man förblev stabilt under perioden, i genomsnitt var antalet fem. Sammanlagt dödades 149 kvinnor och 50 män genom dråp i parrelationen under decenniet. I fem av fallen där offret var en man var gärningsmannen en manlig partner. I samtliga fall där offret var en kvinna var gärningsmannen en man.

Figur 5. Dråp i parrelationer 2010–2019

Antalet personer som dödats genom dråp i parrelation



I 56 procent av fallen på 2010-talet där en kvinna dödats genom dråp i parrelation var gärningsmannen kvinnans make eller sambo, i 19 procent av fallen kvinnans manliga partner och i 25 procent av fallen kvinnans före detta make eller manliga partner. 36 procent av brotten skedde i en situation där parterna var i färd att skiljas eller redan hade skiljt sig. I nio fall av dråp i parrelation (6 %) hade gärningsmannen meddelats besöksförbud gentemot offret och vid ett brott (0,7 %) var ansökan om besöksförbud anhängig.

Av de manliga offren dödades i 46 procent av fallen av en kvinnlig maka, i 26 procent av fallen av en kvinnlig partner, i 18 procent av fallen av en före detta kvinnlig maka eller partner och i 10 procent av fallen av en manlig partner. Vid inget av dessa brott fanns det ett besöksförbud gentemot offret.

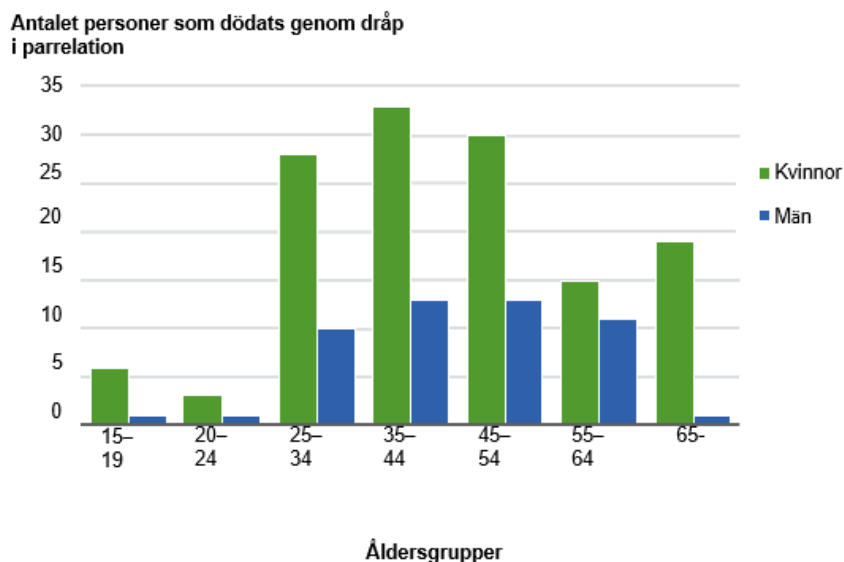
I 80 procent av parrelationerna som avslutades med brott mot liv hade det enligt förundersökningen förekommit våld redan tidigare, ofta under en lång tid. I 25 procent av fallen där offret för dråp i parrelation var en kvinna och i 40 procent av fallen där offret var en man fanns det uppgifter om tidigare våld som gärningsmannen utövade mot offret. I 80 procent av fallen där offret var en kvinna och i 70 procent av fallen där offret var en man fanns uppgifter om tidigare misshandel som gärningsmannen utsatt offret för.

De flesta dråpen under förmildrande omständigheter begicks i berusat tillstånd. I 61 procent av fallen av dråp i parrelationer där offret var en kvinna var gärningsmannen påverkad av något rusmedel och i 46 procent av fallen var offret påverkat av något rusmedel vid tidpunkten för gärningen. Endast i 33 procent av fallen var båda parterna nyktra vid tidpunkten för brottet. Vid gärningar där offret var en man var gärningsmannen berusad i 82

procent av fallen. I 87 procent av fallen var offret berusat och endast i sju procent av fallen var båda parterna nyktra.

Både hos kvinnor och män är risken att falla offer för dråp i en parrelation som störst i åldern 25–64 år. Riskskillnaden mellan kvinnor och män var däremot som störst i tonåren och hos personer som fyllt 65 år. Riskskillnaden var som minst vid 55–64 års ålder.

Figur 6. Personer som dödats genom dråp i parrelation enligt åldersgrupp 2010–2019



Andra dråp i nära relationer

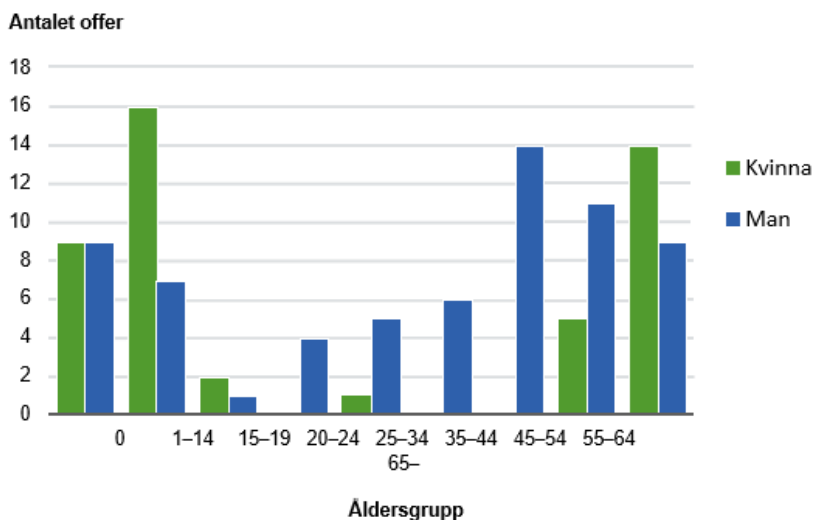
I andra brott mot liv i nära relationer dödades under 2019 sammanlagt elva personer, sju män och fyra kvinnor. Tre av offren var barn. Under 2010–2019 dödades sammanlagt 124 personer i denna typ av brott mot liv i nära relationer och 44 (35 %) av offren var barn under 15 år. Av de vuxna offren som fyllt 15 år var 55 män och 25 kvinnor. Även vid brott mot liv i nära relationer minskade det genomsnittliga årliga antalet under decenniet. Under decenniets första hälft begicks i genomsnitt 14 brott mot liv i nära relationer per år, under decenniets senare hälft tio.

När ett barn under 15 år dödades i samband med brott mot liv i nära relationer under 2010-talet var gärningsmannen nästan alltid barnets biologiska mor (55 %) eller far (39 %). Endast i tre av brotten var gärningsmannen någon annan person: i ett av fallen barnets styvfar, i ett av fallen barnets styvmor och i ett av fallen en annan nära anhörig. Vid brott där en vuxen kvinna dödades var gärningsmannen i 68 procent av fallen offrets barn, i åtta av fallen offrets barnbarn, i ett av fallen offrets bror och i ett av fallen offrets mor. I 16 procent av fallen var gärningsmannen någon annan anhörig. Vid brott där en vuxen man dödades var gärningsmannen i 33 procent av fallen offrets biologiska barn, i 11 procent av fallen offrets styvbarn, i 22 procent av fallen offrets bror eller styvbror, i 9 procent av fallen offrets far eller mor, i 7 procent av fallen offrets kusin och i 18 procent av fallen någon annan släkting. I dråp i nära relationer var gärningsmannen en man i 86 procent av fallen där offret var en vuxen kvinna och i 94 procent av fallen där offret var en vuxen man.

Risken för att avlida som offer för annat våld i nära relationer än dråp i parrelation var som högst under ett barns första år i livet och åter från den sena medelåldern och framåt. I nästan 70 procent av fallen där offret avlidit genom dråp under förmildrande omständigheter utövades våld antingen av föräldrarna mot sina minderåriga barn eller av vuxna barn mot sina äldre föräldrar. I samband med dessa brott fanns det mycket sällan ett besöksförbud. Endast i ett av fallen hade gärningsmannen meddelats besöksförbud gentemot offret, i ett

fall hade gärningsmannen meddelats besöksförbud gentemot en nära anhörig till offret och i ett fall var ansökan om besöksförbud anhängig.

Figur7. Personer som dödats genom andra dråp i nära relationer enligt åldersgrupp 2009–2019



I drygt 45 procent av fallen där en vuxen person dödats genom dråp i nära relationer fanns det uppgifter om tidigare våld mellan parterna. Andelen var av samma storleksklass vid gärningar med ett manligt respektive ett kvinnligt offer. Andelen alkohol- och drogrelaterade gärningar var betydande vid brott mot liv i nära relationer där offret var en vuxen man: 79 procent av gärningsmännen och 64 procent av offren var berusade vid tidpunkten för gärningen. Även vid brott mot vuxna kvinnor var 57 procent av gärningsmännen berusade, medan 74 procent av offren var nyktra vid tidpunkten för brottet.

Förekomsten av våld i nära relationer på basis av offerundersökningar på befolkningsnivå

Våld i nära relationer i den nationella brottsofferundersökningen

Den nationella brottsofferundersökningen⁴ är en enkätundersökning som genomförs av Institutet för kriminologi och rättspolitik vid Helsingfors universitet (f.d. Rättspolitiska forskningsinstitutet). Dess syfte är att kartlägga förekomsten av våld, egendomsbrott och rädsla för brottslighet i Finland. Målgruppen för undersökningen är personer i åldern 15–74 år som är fast bosatta i Finland. Undersökningen har genomförts årligen sammanlagt åtta gånger, 2012–2019.

Enligt enkätundersökningen 2019 hade åtta procent av svarspersonerna blivit utsatta för hot om våld under de senaste 12 månaderna.⁵ Sju procent av svarspersonerna hade upplevt fysiskt våld, som bestod av minst ett slag, och 1,5 procent av svarspersonerna hade upplevt sexuellt våld eller försök till sexuellt våld. Det fanns inga statistiskt signifikanta skillnader mellan kvinnor och män i fråga om förekomsten av erfarenheter av hot eller våld, men kvinnorna hade klart oftare upplevt sexuellt våld. Skillnaderna mellan olika åldersgrupper var dock betydande i alla gärningsformer: i yngre åldersgrupper var förekomsten av hot och våld klart högre än i äldre åldersgrupper. Av 15–24-åringarna hade ungefär var fjärde (27 %) upplevt någon form av fysiskt våld under året, medan andelen i den äldsta åldersgruppen (55–74-åringar) låg kring sex procent.

⁴ Mer information om den nationella brottsofferundersökningen.

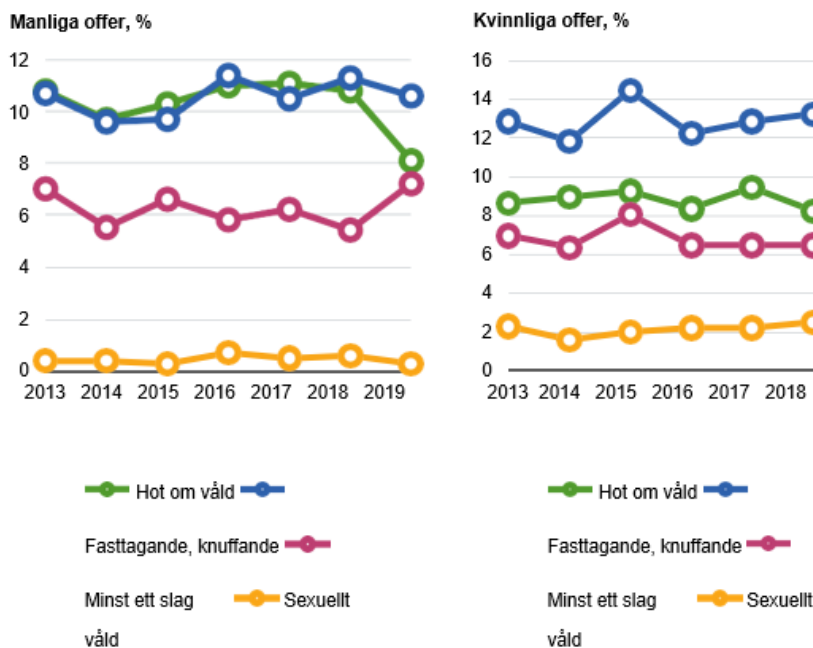
⁵ Danielsson, P., & Näsi, M. (2020). Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2019 - Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. (Katsauksia; Vuosikerta 2020, Nro 43)

Tabell 1. Antalet personer som utsatts för hot och våld under året enligt kön och åldersgrupp år 2019 (% av 15-74-åringarna)

	Alla	Kön		Ålder 15-24			
		Man	Kvinna	25-34	35-54	55-74	
Hot med våld	8,0	8,1	8,0	14,7	10,1	8,3	3,8
Förhindrande av rörelse, fasttagande, knuffande	11,5	10,6	12,4	25,0	14,8	11,0	4,5
Fysiskt våld som omfattar minst ett slag	6,7	7,2	6,1	14,2	7,6	6,6	3,1
<i>Fysiskt våld sammanlagt</i>	13,5	12,4	14,6	27,6	17,7	13,1	5,6
Sexuellt våld eller försök till sexuellt våld	1,5	0,3	2,8	5,2	1,4	1,2	0,3
<i>Alla gärningsformer sammanlagt</i>	17,5	16,0	19,0	33,8	23,6	17,0	7,8
Svarspersoner	3218	1369	1849	591	731	794	1102

För både männens och kvinnornas del har förekomsten av erfarenheter av våld varit relativt stabil mellan 2013 och 2019. Förekomsten av våld som omfattar åtminstone ett slag har under granskningsperioden varierat mellan fem och sju procent för män och mellan sex och åtta procent för kvinnor. Förekomsten av sexuellt våld har i sin tur varierat mellan två och tre procent för kvinnornas del, och männens andel har i alla mätningar utgjort mindre än en procent.

År 2019 var dock estimatet av hot som män upplevt cirka tre procentenheter lägre jämfört med tidigare år. Sammantaget ser man att skillnaderna i förekomsten av våldserfarenheter mellan män och kvinnor framför allt finns i de lindrigare våldsformerna, såsom fasttagande och knuffande.

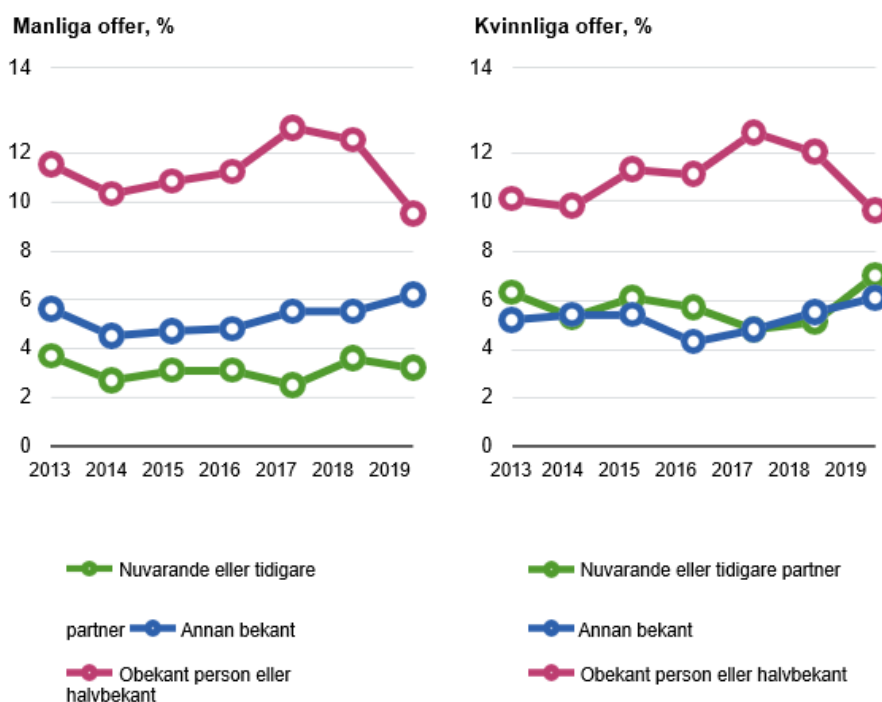
Figur 8. Antalet personer som utsatts för hot och våld under året enligt kön 2013-2019

I figur 9 har förekomsten av erfarenheter av hot och våld specificerats enligt förhållandet mellan offret och gärningsmannen. I detta har man använt samma indelning som används i undersökningen: 1) tidigare eller nuvarande partner, 2) andra personer som offret känner väl 3) halvbekanta och okända personer. Antalet fall där offret utsatts för hot och våld av

en okänd person har minskat jämfört med 2017 för både män och kvinnor. Strax under en tiondel av både männen och kvinnorna anmälde ovan nämnda gärningar. Detta var cirka tre procentenheter mindre än 2017, men på samma nivå som under tidigare år före 2017.

I förekomsten av gärningar, där utövaren är någon annan bekant eller en tidigare partner, ses inga stora förändringar under granskningsperioden. Förekomsten av hot och våld i den nuvarande eller tidigare parrelationen var dock klart vanligare bland kvinnor: 2019 uppgav sju procent av kvinnorna och tre procent av männen att de blivit utsatta för hot eller våld av sin nuvarande eller tidigare partner i en relation. Skillnaden består till största delen av skillnader i hoten om våld samt lindrigare våldsformer, såsom knuffande och puttande. Vid allvarigare våld fanns det inga skillnader i utbredningen av våld i parrelationer.

Figur 9. Personer som utsatts för hot och våld* under året, enligt offrets och gärningsmannens relation samt kön, 2013–2019 (* inkl. sexuellt våld)



Vid sidan av erfarenheter av våld undersöker den nationella brottsofferundersökningen svarspersonernas rädsla för att utsättas för våld i olika situationer och på olika platser. Rädslan för våld i nära relationer mäts genom att fråga om svarspersonen har varit rädd för att bli utsatt för våld av någon familjemedlem. I enkäten 2019 uppgav sex procent av kvinnorna och tre procent av männen att de varit rädda för att bli utsatta för våld av en familjemedlem. Allt som allt har andelen personer som varit rädda för våld i nära relationer förblivit oförändrad sedan 2012. Det är anmärkningsvärt att det enligt enkäten förekommer betydligt mindre rädsla för våld i nära relationer än rädsla för våld på arbetsplatsen eller gatan.

Våld i nära relationer inom specialtjänsterna

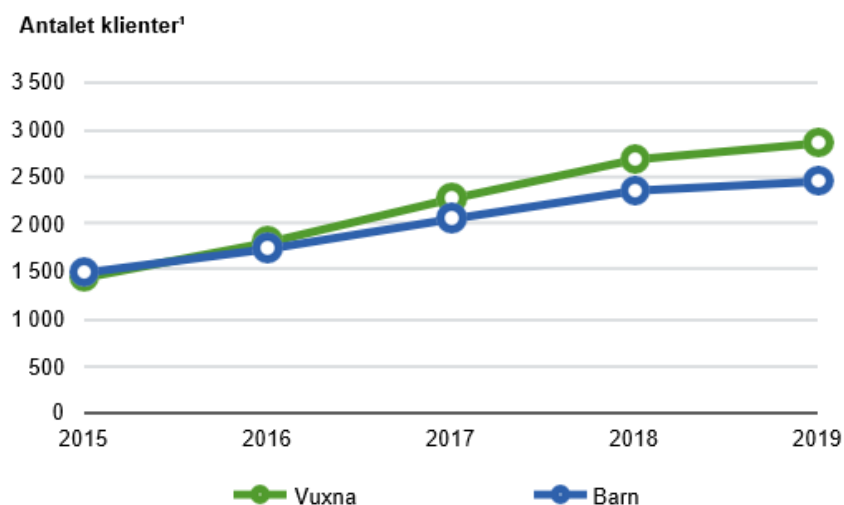
Skyddshemstjänster

Skyddshemmen hade sammanlagt 5 354 klienter år 2019. Av klienterna var 54 procent vuxna och 46 procent barn. Av de vuxna klienterna var 91 procent kvinnor och 9 procent män. År 2019 ökade antalet klienter med 6 procent jämfört med 2018. Skyddshemmens klientmängder har ökat sedan 2015, då finansieringsansvaret för skyddshemstjänsterna överfördes till staten. Ökningen 2015–2019 är 75 procent.

År 2019 tillbringade klienterna sammanlagt 92 408 dagar på skyddshemmet. En klient tillbringade i genomsnitt 17 dagar på skyddshemmet.

6 [THL. Skyddshemstjänster 2019. Statistikrapport 17/2020 \(på finska\)](#). Statistiken grundar sig på data som samlas in från skyddshemmen årligen. År 2019 fanns det sammanlagt 28 skyddshem i Finland med totalt 202 familjeplatser. Datainsamlingens genomförande och uppgifternas relevans beskrivs i den ursprungliga statistikrapporten

Figur 10. Antalet klienter på skyddshemmen 2015–2019

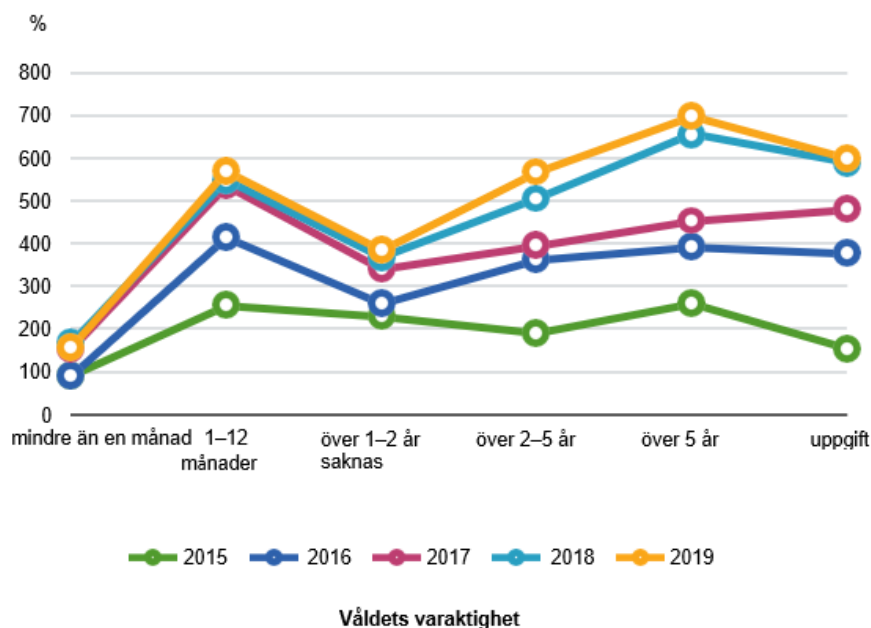


¹ Närmare information om klienterna saknas: 2015 N=171, 2016 N=8, 2017 N=8, 2018 N=8, 2019 N=15

Många klienter kommer till skyddshemmet med små barn. År 2019 var 16 procent av klienterna under fyra år gamla, året innan var den motsvarande siffran 17 procent. Antalet barn i åldern 15–17 år är betydligt mindre än antalet yngre barn. 18 procent av skyddshemmens klienter var 25–34 år gamla, 2018 var den motsvarande siffran 19 procent. År 2019 var antalet vuxna klienter som kommer till skyddshemmet ensam utan barn fyra procent lägre än 2018.

År 2019 hade våldsutsattheten pågått i ett år eller mindre än ett år hos 24 procent av klienterna på skyddshemmen som fyllt 15 år. Våldsutsattheten hade pågått i 1–5 år hos 32 procent av klienterna och över fem år hos 23 procent av klienterna. Våldets varaktighet har inte förändrats nämnvärt jämfört med tidigare år.

Figur 11. Våldets varaktighet hos klienterna på skyddshemmen 2015–2019

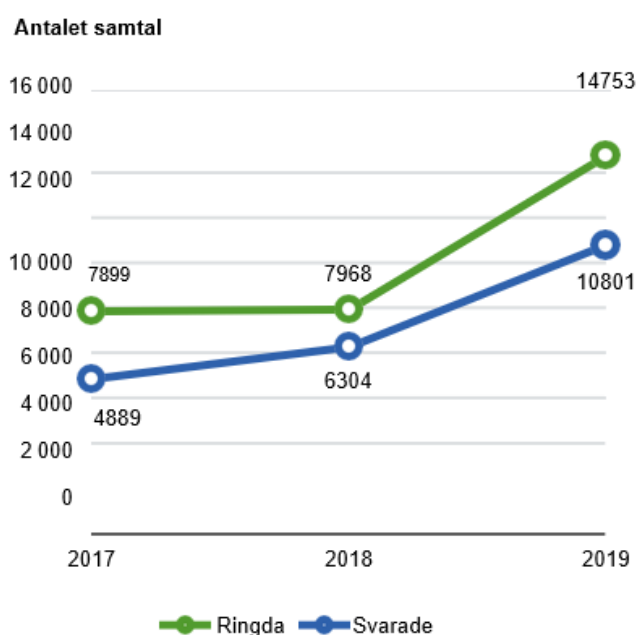


Information samlas in om skyddshemsklienternas boende före skyddshemsperioden och när skyddshemsperioden upphör. Frågorna om klientens boendearrangemang gäller klienter som fyllt 18 år. År 2019 bodde 61 procent av klienterna som kom till skyddshemmet tillsammans med våldsvärkaren (60 % år 2018), medan 30 procent inte gjorde det (29 % år 2018). Efter skyddshemsperioden bodde 18 procent av klienterna (19 % år 2018) i samma bostad med våldsvärkaren, 61 procent av klienterna inte (58 % år 2018).

Nolllinjen

Den kostnadsfria hjälptelefonen Nollinjen⁷ inledde sin verksamhet i slutet av 2016. Under 2019 kom det in sammanlagt 14 753 samtal till Nollinjen, av vilka sammanlagt 73 procent besvarades. Antalet samtal har ökat under Nollinjens hela verksamhetstid i och med att tjänsten blivit mer känd.

Figur 12. Antalet samtal till Nollinjen 2017–2019



Flest samtal gällande våld i nära relationer till Nollinjen gjordes av personer som själva blivit utsatta för våld (84,8 %) (N = 6 067). Det näst största gruppen som ringde var anhöriga till våldsutsatta personer (11,2 %). Till Nollinjen ringde också våldsvärkare (4,6 %), myndigheter

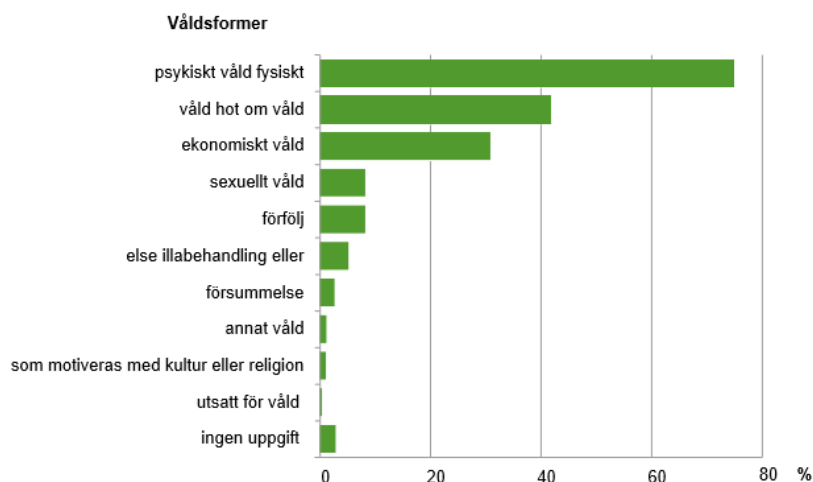
(2,7 %) och andra personer (0,8 %). I samma samtal har till exempel den våldsutsatta och gärningsmannen, den våldsutsatta och en anhörig eller den våldsutsatta och en myndighetsperson kunnat delta.

I samtalen till Nollinjen var den våldsutsatta (N = 5 966) oftast en kvinna (85,2%). I drygt en tiondel (12,5 %) av samtalen var den våldsutsatta en man och i en liten del av samtalen (2,2 %) var den våldsutsatta av något annat kön. I en stor del av fallen (75,9 %) var våldsvärkaren (N = 5 862) en man. I över en tiondel (14,4 %) av fallen var våldsvärkaren en kvinna och i 7 procent av fallen en kvinna och en man. I en del av fallen var våldsvärkaren någon annan person (2,7 %). I de fall som kom fram under samtalen var den våldsutsatta oftast en kvinna och våldsvärkaren en man.

⁷ Nollinjen är en riksomfattande hjälptelefon för alla som har upplevt våld eller hot om våld i en nära relation. Telefonen betjänar dygnet runt. Också närstående till våldsutsatta samt yrkesutbildade personer och myndighetspersoner som behöver råd i sitt klientarbete kan ringa Nollinjen.

År 2019 var psykiskt våld (75 %) den vanligaste våldsformen och fysiskt våld (42 %) den näst vanligaste våldsformen i samtalen till Nollinjen. I ungefär en tredjedel av samtalen beskrevs hot om våld och i ungefär vart tionde samtal beskrevs ekonomiskt och sexuellt våld. Förföljelse, illabehandling, exponering för våld samt kulturellt eller religiöst våld beskrevs i samtalen endast i en liten utsträckning.

Figur 13. Upplevda våldsformer som rapporterats i samtal till Nollinjen 2019



Samtalen till Nollinjen handlade oftast om våld i parrelationer. Våldsverkaren (N = 5 754) var oftast en nuvarande eller tidigare make/maka, sambo eller partner (80,1 %) och i strax under en femtedel av fallen någon annan släkting. I ungefär 5 procent av samtalen upp-gavs att förövaren hade varit någon annan person som kunde vara antingen känd eller okänd för den som ringde. I väldigt få samtal framkom det inte närmare vem som hade begått våldet (3 %).

Två tredjedelar av de personer som ringde Nollinjen under 2019 uppgav att våldet (N = 4 926) hade varit frekvent eller återkommande (66,4 %). I en tredjedel av samtalen (33,3 %) hade våldet varit en engångsföreteelse eller sporadiskt förekommande.

HUS Seri-stödcenter

Finlands första Seri-stödcenter⁸ för personer som utsatts för sexuellt våld öppnades vid HUS Kvinnoklinik i Helsingfors 29.5.2017. Under 2019 och 2020 har Seri-stödcenter öppnats vid alla universitetssjukhus: i Åbo 05/2019, i Tammerfors 06/2019, i Kuopio 10/2019 och i Uleåborg 02/2020.

HUS Seri-stödcenter betjänar personer över 16 år som utsatts för sexuellt våld i hela Nyland dygnet runt oavsett kön. Den våldsutsatta kan söka sig till Seri-stödcentret inom en månad från att det sexuella våldet inträffade. Seri-stödcentret sköter bland annat rättsmedicinska undersökningar jämte provtagning, screening och förebyggande av sexuellt överförbara sjukdomar samt akutpreventivmedel. Vid stödcentret får offer för sexuellt våld även multiprofessionellt psykosocialt stöd för återhämtningen.

Sedan grundandet har antalet klienter vid HUS Seri-stödcenter ökat, och 2019 var antalet nya klienter 1,2 klient/dag. År 2019 gjordes sammanlagt 444 förstagångsbesök till HUS Seri-stödcenter.

⁸Mer information om HUS Seri-stödcenter

Tabell 2. Antalet förstagångsbesök vid HUS Seri-stödcenter 2017–2019 (uppgifterna för 2017 avser perioden 29.5–31.12)

År	Alla förstagångsbesökare	Barn under 16 år	Abortpatienter	Klienter som utsatts för sexuellt våld	Kön hos klienter som utsatts för sexuellt våld		
					kvinnor	män	trans-/intersexuella/ickebinära
2017	189	7 (3,7 %)	5 (2,6 %)	177	172 (97,2%)	5 (2,8 %)	0 (0 %)
2018	409	33 (8,1 %)	7 (1,7 %)	369	354 (95,5 %)	8 (2,2 %)	7 (1,9 %)
2019	444	30 (6,8 %)	8 (1,8 %)	406	380 (93,6 %)	24 (5,9 %)	2 (0,5 %)

Åldersfördelningen bland Seri-stödcentrets klienter har förblivit densamma under de första verksamhetsåren. Drygt hälften av stödcentrets klienter är under 25 år och tre fjärdedelar av klienterna är under 30 år. Å andra sidan har den äldsta klienten vid stödcentret varit 82 år gammal.

Vid Seri-stödcentret statistikförs uppgifterna om den misstänkta gärningsmannen i samband med det första besöket enligt vad den person som undersöks berättar. Vanligast är att den misstänkta gärningsmannen är känd för offret sedan tidigare.

Under 2019 var i den misstänkta gärningsmannen i 12,3 procent av fallen en närstående (make/maka, partner/sambo, nära släkting).

Tabell 3. Uppgifter om gärningsman som lämnats under åren 2017–2019 (uppgifterna för 2017 gäller perioden 29.5–31.12)

	2017		2018		2019	
	n	%	n	%	n	%
Okänd	49	27,7 %	76	20,6 %	95	23,4 %
Närstående ⁹	24	13,6 %	31	8,4 %	50	12,3 %
Känd ¹⁰	45	25,4 %	101	27,4%	115	28,3 %
Kvällsbekant ¹¹	55	31,1 %	141	38,2%	98	24,1 %
Ingen uppgift	4	2,3 %	20	5,4 %	48	11,8 %
Totalt	177	100 %	369	100 %	406	100 %

Övriga Seri-stödcenter

Finlands andra Seri-stödcenter för personer som upplevt sexuellt våld öppnades i Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt på Åucs kvinnoklinik i Åbo 6.5.2019. Åucs Seri-stödcenter erbjuder jourtjänst dygnet runt.

Antalet klienter vid Åucs Seri-stödcenter verkar öka ständigt sedan verksamheten startade. Under det första verksamhetsåret 6.5.2019–31.12.2019 var det totala antalet klienter 87, vilket innebär cirka 2,5 nya offer per vecka. De livligaste verksamhetsmånaderna i fråga om förstagångsbesök var maj, juni, juli och november. Av förstagångsbesöken gjordes 57 procent under jourtid. 60 procent av offren kom direkt till Åucs Seri-stödcenter för vård inom tre dygn efter händelsen, men nästan 30 procent av offren kom över 10 dygn efter händelsen.

9 Make/maka, partner/sambo, nära släkting (= första gradens släkting).

10 Person som offret kände sedan tidigare (t.ex. vän, annan släkting, kollega/bekant från fritidsintresse)

11 Offret träffade gärningsmannen för första gången under de föregående 24 timmarna.

I dessa fall tog man inte längre prov eller också hade proven redan tagits vid något annat Seri-stödcenter.

Under 2019 var samtliga klienter vid Åucs Seri-stödcenterkvinnor. Hälften av stödcentrets klienter var under 25 år och drygt två tredjedelar var yngre än 30 år. Stödcentrets äldsta klient var dock över 70 år.

Finlands tredje Seri-stödcenter öppnades i Tammerfors 10.6.2019. Under ungefär ett halvår besöktes Seri-stödcentret av 57 klienter, alla kvinnor. Av klienterna var tio stycken minderåriga (16–17-åringar).

Hos ungefär hälften av klienterna som tas emot vid Tays Seri-stödcenter känner offret den misstänkta gärningsmannen sedan tidigare. Under 2019 namngavs i 14 procent av fallen en närstående (make/maka, ex-make/-maka, partner/sambo, nära släkting) som misstänkt gärningsman.

MARAK-arbetsgrupperna

Möte för multiprofessionell riskbedömning, det vill säga MARAK¹², är en multiprofessionell verksamhetsmodell för riskbedömning av allvarligt våld i parrelationer och för förbättrande av offrets säkerhet. MARAK-metoden togs i bruk i Finland 2010 och verksamheten koordineras nationellt av THL.

MARAK samlar de myndigheter och organisationer som arbetar med att hjälpa offret och samordnar stödet till offret. I Finland finns MARAK-arbetsgrupper i varje landskap på sammanlagt tiotals olika orter. År 2019 fanns det 37 lokala arbetsgrupper i Finland.

Själva verksamhetsmodellen består av två steg. I det första steget görs för offret en systematisk bedömning av våldsriskerna med hjälp av MARAK-blanketten. Om risken är förhöjd och offret ger sitt samtycke, kan arbetsgruppen hjälpa offret. Arbetsgruppen utarbetar en multiprofessionell plan vars syfte är att förbättra offrets säkerhet.

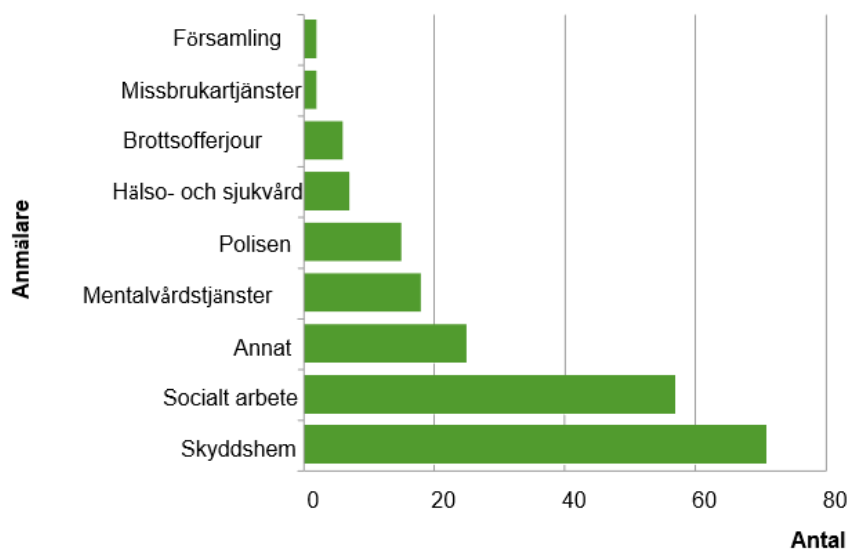
MARAK-arbetsgruppernas klienter

Klienterna kan hänvisas till den lokala MARAK-arbetsgruppen från vilken som helst tjänst inom social- och hälsovården eller från polisen, där man har gjort en bedömning av risken för allvarligt våld i parrelation för offret. Som kriterium för klienthänvisningen tillämpas cirka 14 riskpoäng (ja-svar) på MARAK-blanketten, upprepade larm till samma adress med koden för våld i hemmet under loppet av ett år eller en yrkesutbildad persons bedömning av att offret eventuellt kan ha nytta av multiprofessionell hjälp i sin situation.

MARAK-arbetsgrupperna statistikför basuppgifter utan identifierare om sina klienter som kan utnyttjas för att utveckla verksamheten. År 2019 statistikfördes sammanlagt 203 klientfall i Finlands MARAK-arbetsgrupper. I de flesta statistikförda klientfallen hänvisades klienten till MARAK-arbetsgruppen antingen från ett skyddshem (71 st.) eller från en tjänst inom socialarbetet (57 st.). Klienthänvisningar från hälso- och sjukvården eller polisen var betydligt mer sällsynta.

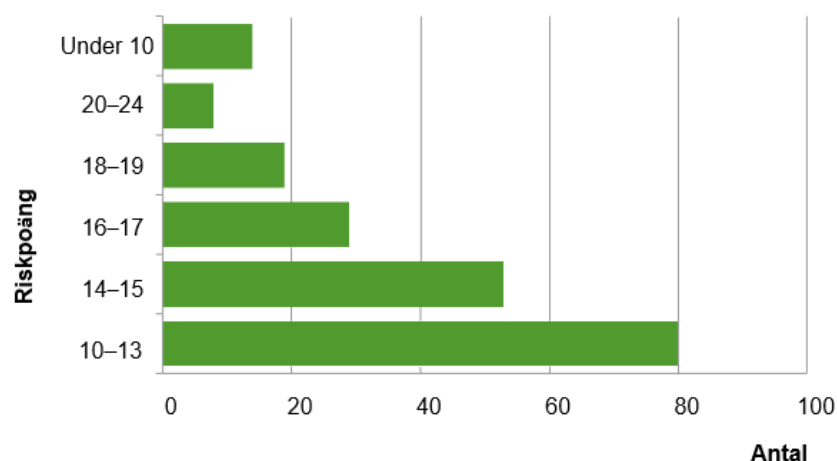
¹² [Mer information om MARAK-metoden.](#)

Figur14. MARAK-arbetsgruppernas klienthänvisningar 2019



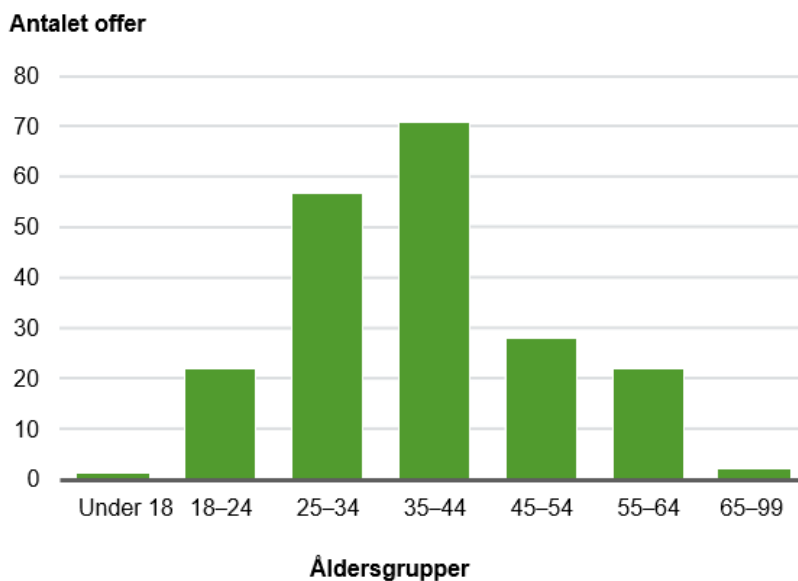
I de flesta fallen var riskpoängen som antecknats i den systematiska riskbedömningsblanketten för MARAKs klienter antingen strax under eller över 14 riskpoäng. I 39 procent av fallen antecknades 10–13 riskpoäng och i 14 procent av fallen 14–15 riskpoäng. I 14 procent av fallen antecknades 16–17 riskpoäng och i nio procent av fallen 18–19 poäng. I fyra procent av fallen antecknades ett poängtal som låg nära det maximala antalet riskpoäng, 20–24 riskpoäng, och i sju procent av fallen antecknades färre än 10 riskpoäng.

Figur 15. MARAK-klienternas riskpoäng 2019



Av offren som fick hjälp av MARAK-arbetsgrupperna 2019 var två stycken män och de resterande 201 kvinnor. De flesta offren var 35–44 år gamla. Näst flest klienter hade man i åldersgruppen 25–34 år. Det mest typiska offret var således en kvinna i den tidiga medelåldern eller en relativt ung kvinna.

Figur 16. MARAK-klienternas ålder 2019

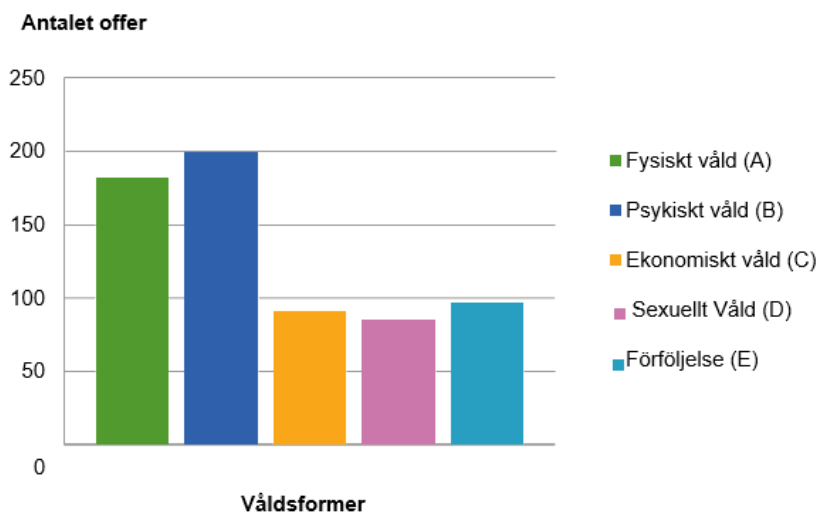


De flesta MARAK-klienterna, 86 procent, hade hemmaboende barn i samma hushåll. I nästan hälften (44 %) av fallen var barnen som bodde i samma hushåll fortfarande mycket unga, 0-6 år gamla. Nästan lika ofta (40 %) var barnen i skolåldern, det vill säga 7-15 år gamla. På motsvarande sätt hade i de fall där man statistikförde hemmaboende barn 10 procent av klienterna barn i åldern 16-17 år och sex procent av klienterna hade myndiga barn som bodde i samma hushåll.

I 91 procent av fallen uppgavs finska som offrets modersmål. Sammanlagt nio procent av de statistikförda klientfallen hade något annat språk som modersmål. De vanligaste övriga statistikförda språken var arabiska (fyra klienter) och ryska (tre klienter).

Många av offren uppgav att de utsatts för fler än en typ av våld. Den vanligaste våldformen var psykiskt våld, som förekom i 98 procent av fallen. I 90 procent av fallen var också fysiskt våld vanligt förekommande. Nästan vartannat offer (47 %) uppgav att de upplevt förföljelse. Också erfarenheter av ekonomiskt våld (45 %) och sexuellt våld (42 %) var mycket vanliga.

Figur 17. Våldsförerna som MARAK-klienterna upplevt



Av de anmälda gärningsmännen var 47 procent offrets ex-makar, 47 procent sambor eller makar och sex procent offrets nuvarande partner.

Författarna till statistikrapporten om våld i nära relationer 2019

Texten i statistikrapporten har producerats i samarbete mellan flera experter:

Texterna om våld i nära relationer i myndigheternas brottsstatistik är skrivna av överaktuarie Kimmo Haapakangas från Statistikcentralen.

Texterna om andelen våld i nära relationer vid brott mot liv är skrivna av universitetsforskare Martti Lehti från Institutet för kriminologi och rättspolitik vid Helsingfors universitet.

Texterna om våld i nära relationer i den nationella brottsofferundersökningen är skrivna av forskarna Petri Danielsson och Matti Nasi från Helsingfors universitet.

Texterna om våld i nära relationer inom skyddshemstjänsterna är skrivna av utvecklingschef Joonas Peltonen och planerare Saana Kaipanen från Institutet för hälsa och välfärd (THL).

Texterna om våld i nära relationer i telefontjänsten Nollinjen är skrivna av specialsakkunnig Elisa Niklander och specialforskare Johanna Hietämäki från Institutet för hälsa och välfärd (THL).

Texterna om våld i nära relationer i klientfall som statistikförts av HUS Seri-stödcenter är skrivna av avdelningsläkare Riina Korjamo från Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HUS).

Texterna om våld i nära relationer vid andra Seri-stödcenter är skrivna av barnmorska och sexualrådgivare Jenni Rautio från Åbo universitetscentralsjukhus (Åucs) i Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt och av avdelningssekreterare Kati Järvinen från Tammerfors universitetssjukhus i Birkalands sjukvårdsdistrikt.

Texterna om våld i nära relationer i klientfallen som behandlats av MARAK-arbetsgrupperna är skrivna av utvecklingschef Martta October från Institutet för hälsa och välfärd (THL).

Begrepp och definitioner

Dråp i parrelation: Ett dråp där offret är personens partner eller nuvarande eller tidigare make.

MARAK-arbetsgrupp: En lokal arbetsgrupp bestående av yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården, polisen och centrala organisationer och som har till uppgift att i syfte att förbättra offrets säkerhet utarbeta en multiprofessionell plan till personer som fallit offer för allvarligt våld i en parrelation eller som lever under hot om detta.

Nollinjen: En avgiftsfri och riksomfattande hjälptelefon för personer som upplevt våld i nära relationer eller våld mot kvinnor eller hot av något utav dessa. Nollinjen betjänar dygnet runt och har startats i Finland med stöd av artikel 24 i Istanbulkonventionen. Stöd ges även till närstående och yrkesutbildade personer.

Seri-stödcentret: Enhet för akut stöd (senast en månad efter händelsen) för personer över 16 år som blivit utsatta för sexuellt våld, oavsett kön. Seri-stödcentren i Finland har inrättats med stöd av artikel 25 i Istanbulkonventionen.

Skyddshem: Ett skyddshem är en hemlik enhet för personer som upplevt våld eller hot om våld i nära relationer. Skyddshemmen ger våldsutsatta personer skydd mot våldet och hjälp för att få slut på våldet och erbjuder professionellt stöd, rådgivning och vägledning i den akuta situationen.

Våld i hemmet: Våld i nära relationer som utövas mot en medlem i samma familj.

Våld i nära relationer: Våld där gärningsmannen och offret har eller har haft en nära relation med varandra. Vid våld i nära relationer kan offret vara en nuvarande eller tidigare partner, ett barn, en nära släkting eller någon annan närstående.

www.thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/terveyden-ja-hyvoinnin-edistaminen/lahisuhdevakivalta

Kvalitetsbeskrivning (FOS)

Våld i nära relationer

Statistikens relevans

Denna statistikrapport är den i ordningen andra statistiken över våld i nära relationer som THL har publicerat. Det föregående statistikrapporten publicerades 2018 (Våld i nära relationer 2017). Rapporten kommer i fortsättningen att publiceras vartannat år och utvecklas innehållsmässigt.

Denna statistikrapport samlar statistik- och forskningsdata från år 2019 om våld i nära relationer i Finland. Våld i nära relationer beskrivs genom att först granska antalet offer för våld i nära relationer som kommit till myndigheternas kännedom samt antalet fall som analyserats i systemet för uppföljning av brott mot liv. För det andra sammanställer rapporten information om förekomsten av våld i forskningen kring offer. För det tredje innehåller rapporten information om antalet klienter inom specialtjänster avsedda för våld i nära relationer och om verksamhetsmodeller för identifiering av våld i nära relationer.

Materialet som används i statistiken beskrivs närmare nedan. Materialet beskriver inte direkt hur vanligt förekommande erfarenheter av våld är i olika befolkningsgrupper, eftersom inte alla identifierar sina erfarenheter som våld, vill berätta om dem i undersökningar, anmäler händelserna till myndigheter eller söker hjälp vid specialtjänster för att bearbeta sina erfarenheter. I offerundersökningar som kartlägger erfarenheter av våld frågas endast om vissa våldsformer. Det finns också andra former av upplevt våld, om vilka det för närvarande endast finns knapphändig information. Sådana är till exempel ekonomiskt våld, försummelse av omsorg, psykologisk kontroll, förföljelse och hedersrelaterat våld. Tills vidare finns det inte heller några exakta uppgifter om identifiering av våld i nära relationer inom basservicen eller till exempel om antalet personer som besökt jourmottagningen på grund av våld i nära relationer.

Innehållet i statistikrapporten kommer i fortsättningen att utvecklas och vid behov utvidgas. Också datakällorna som publiceras i statistikrapporten kan variera från år till år. I fortsättningen är målet att även inkludera uppgifter om våld i nära relationer från THL:s befolkningsundersökningar.

Metodbeskrivning för den statistiska forskningen

Statistik över brott och tvångsmedel

Statistiken över brott och tvångsmedel¹³ produceras av Statistikcentralen. I statistiken beskrivs brott som kommit till polisens, tullens och gränsbevakningsväsendets kännedom. Statistiken baserar sig på det totala materialet. Grundmaterialet i statistiken fås från polisens system för brottsanmälningar som grundar sig på automatisk databehandling. Statistiken över våld i nära relationer och våld i hemmet grundar sig på årsmaterialet i brottsstatistiken i kombination med befolkningsstatistik.

Materialet om våld i hemmet och våld i nära relationer har bildats utifrån registeruppgifter om brott som anmälts till polisen. Uppgifterna om offret och den misstänkta gärningsmannen i brottsanmälningar i polisens Patja-system har sammanförts med information om hemort, uppgifter om familjestatus samt barn, föräldrar, make/maka och registrerad partner. De senare uppgifterna har fått från Statistikcentralens material. Utifrån familjestatus och uppgifter om boende har det konkluderats huruvida offret och den misstänkta gärningsmannen bor i ett samboförhållande. Uppgifterna i registermaterialet är uppgifter som gäller statistikåret. I materialet har man även beaktat sådana fall där offret och den misstänkta gärningsmannen har bott i ett samboförhållande under året före statistikåret.

¹³ [Mer information om statistiken över brott och tvångsmedel.](#)

I statistiken har det lagts till uppgift om huruvida offret och den misstänkta gärningsmannen har ett gemensamt barn. Om offret och den misstänkta gärningsmannen är gifta eller sambor med varandra eller har varit gifta eller sambor tidigare, hör de i första hand till dessa kategorier och först därefter granskar man om offret och den misstänkta gärningsmannen har ett gemensamt barn.

Uppföljning av brott mot liv

Institutet för kriminologi och rättspolitik vid Helsingfors universitet har sedan 2002 tillsammans med polisyrkeshögskolan och inrikesministeriets polisavdelning upprätthållit ett system för uppföljning av brott mot liv.¹⁴ Med hjälp av systemet följer man upp och undersöker antalet våldsbrott som lett till dödsfall och karaktären hos sådant våld. För uppföljningen av brott mot liv har det inrättats en databas, där man registrerar de grundläggande uppgifterna om parterna i uppsåtliga brott mot liv (mord, dråp, dråp under för mildrande omständigheter, barnadrap) och i dödsvållandebrott som begåtts i samband med uppsåtliga misshandelsbrott som kommer till polisens kännedom samt karaktären hos sådana gärningar. I databasen samlas inte uppgifter om försök till brott mot liv eller andra våldsbrott. Uppgifterna samlas in av de brottsutredare som ansvarar för förundersökningen av brottet med en formbunden elektronisk blankett. Uppgifterna registreras när förundersökningen har slutförts eller det har gått ett år sedan brottet uppdagades.

Databasen innehåller uppgifter om samtliga fall om vilka polisen i Finland har gjort en förundersökning och där man konstaterat att gärningen sannolikt är ett brott mot liv. Datatäckningen kontrolleras med hjälp av informationssystemet för polisärenden (PATJA). Institutet för kriminologi och rättspolitik och Polisyrkeshögskolan har behörighet att använda databasen för brott mot liv.

Brottsofferundersökning

Den nationella brottsofferundersökningen¹⁵ är en årlig undersökning som genomförs med enhetliga metoder sedan 2012. Populationen består av personer i åldern 15–74 år som är fast bosatta i Finland (inklusive Åland). Från denna grupp plockas årligen ett delat urval av sammanlagt 14 000 personer ur befolkningsdatasystemet som upprätthålls av Befolkningsregistercentralen för undersökningen.

Undersökningsmaterialet samlades in med en post- och internetenkät mellan oktober 2019 och mars 2020. Datainsamlingen, i synnerhet blankettsvaren, försenades delvis på grund av Postis strejk. De viktigaste delarna av enkätresultaten är jämförbara med uppgifterna i den nationella brottsofferundersökningen från åren 2012–2018, men inte med tidigare genomförda offerundersökningar. Dessa skiljde sig från denna enkät både vad gäller informationsinnehållet och enkätmetoderna. Enkäten besvarades av sammanlagt 4 332 personer, av vilka 1 953 var män och 2 379 kvinnor. Svarsprocenten bland 15–74-åringarna var 27,6 procent.

Skyddshemstjänster

Statistiken baserar sig på de uppgifter som THL årligen samlar in från skyddshemmen. År 2019 fanns det i Finland sammanlagt 28 skyddshem med sammanlagt 202 familjeplatser. Datainsamlingens genomförande och uppgifternas relevans beskrivs i den ursprungliga statistikrapporten¹⁶.

Hjälptelefonen Nollinjen

Detta är den andra gången som denna publikation inkluderar en rapport om hjälptelefonen Nollinjen¹⁷ (www.nollalinja.fi). Uppgifternas relevans beskrivs inte i någon annan publikation och därför beskrivs datainsamlingen närmare i detta sammanhang.

¹⁴ [Mer information om systemet för uppföljning av brott mot liv.](#)

¹⁵ [Mer information om den nationella brottsofferundersökningen.](#)

¹⁶ [Mer information om Skyddshemsstatistiken.](#)

¹⁷ [Mer information om Nollinjen.](#)

THL ansvarar för att organisera hjälptelefonverksamheten vid Nollinjen. THL samlar in anonyma data om antalet samtal, tidpunkter och samtalslängder. Telefonabonnemanget produceras av Elisa som rapporterar antalet samtal och tidpunkterna för dem. Uppringarens telefonnummer döljs i alla skeden och är aldrig synligt för Nollinjens personal som tar emot samtalen och inte heller inkluderat i den rapport som skickas till THL.

Dessutom samlar man anonyma data om uppringarens roll, våldsformerna, tjänsterna som använts och vilken slags hjälp som getts. För detta ändamål finns det en elektronisk anonym uppföljningsblankett som den anställda vid Nollinjen fyller i baserat på det innehåll som framkommer under samtalet. Samtalet är inte en intervju av klienten och därför finns det brister i blankettens informationsinnehåll gällande sådana omständigheter som inte behandlas under samtalet. På uppföljningsblanketten antecknas inga uppgifter om uppringarens identitet, även om han eller hon frivilligt skulle uppge sådana under samtalet.

Seri-stödcentren

Finlands första Seri-stödcenter för personer som upplevt sexuellt våld öppnades vid HUS Kvinnoklinik i Helsingfors 29.5.2017. Seri-stödcentrets statistik är en från patientjournalssystemet separat webbaserad tabell som inrättats för stödcentrets rapportering och forskning. Tabellen kompletteras av de anställda vid Seri-stödcentret vid sidan av deras eget arbete och baserat på de uppgifter som framkommer under klientbesöken. Målet är att komplettera uppgifterna i tabellen så snart som möjligt efter ett besök, men en del av uppgifterna samlas in i efterhand från patientjournalssystemet. År 2019 inledde ytterligare två regionala Seri-stödcenter sin verksamhet, ett inom Åucs och ett inom Tays specialupptagningsområde.

MARAK-arbetsgrupperna

Detta är första gången då denna publikation rapporterar om MARAK-arbetsgruppernas klientdata. MARAK-arbetsgruppernas sekreterare statistikför klientdata för de fall som de har behandlat i statistik som upprätthålls av THL. Dessa data, som inte kan identifieras, kan analyseras och användas till exempel för att utveckla verksamhetsmodellen och rikta in utbildningar. Data har samlats in sedan 2016, men i denna rapport publiceras för första gången data för 2019.

Uppgifternas riktighet och exakthet

Texten i statistikrapporten har producerats i samarbete mellan experter vid THL, Helsingfors universitet och Statistikcentralen. De angivna skribenterna ansvarar för riktigheten och precisionen i sin egen text.

Uppgifternas aktualitet och rättidighet

Statistiken över brott och tvångsmedel och skyddshemsstatistiken samt översikten över brott mot liv och resultatöversikten från den nationella brottsofferundersökningen publiceras årligen. Denna statistikrapport sammanställer uppgifterna om dessa källors resultat för 2019 samt klientuppgifter om vissa specialtjänster för samma år, vilka publiceras mer sällan.

Tillgång till uppgifterna och deras transparens

Statistikrapporten om våld i nära relationer publiceras vartannat år på THL:s webbplats. En del av uppgifterna i rapporten har publicerats redan tidigare under 2020 i Statistikcentralens, Helsingfors universitets och THL:s andra publikationsserier. En del av uppgifterna, till exempel Seri-stödcentrens och MARAK-arbetsgruppernas klientuppgifter, publiceras inte regelbundet i några andra publikationsserier.

Statistikens jämförbarhet

Statistiken över brott och tvångsmedel ger en god bild av brottsligheten och förändringarna i den. Antalet statistikförda brott påverkas dock av förändringar i polisens övervakning, lagstiftningen och i medborgarnas vilja att anmäla brott till polisen. Exempelvis

utökades strafflagen den 15 april 2019 med grov våldtäkt mot barn i (20 kap. 7 b § i strafflagen).

Tydlighet och enhetlighet/överensstämmelse

Begreppen som används i statistikrapporten beskrivs ovan och de stämmer överens med Ordlistan för våldsbegrepp som THL publicerade 2020. ¹⁸

¹⁸ [THL Diskussionsunderlag 1/2020.](#)